בְּאֵר הַגּוֹלָה סח: הֲלָכוֹת תְּפִלִּין סִימָן לָט מ

(ז) (יח) הָרְבֵּה, כְּדֵי שֶׁלֹּא לְהַרְגִּיל לְגָנְבָן וּלְגָזְלָן: ח לְאֵין נִקְחִין אֶלָּא (יט) מִן הַמֻּמְחֶה שֶׁבָּקִי בַּחֲסֵרוֹת וְיִתֵרוֹת: מ (כ) מלקח ממי שאינו ממחה צריך בדיקה. (כא) לְבָדָקָן, לָקַח מִמְּנוּ מֵאָה קְצִיצוֹת בּוֹדֵק מֵהֶם שֶׁלֹּשׁ (פ) קְצִיצוֹת שְׁתַּיִם שֶׁל רֹאשׁ וְאַחַת שֶׁל יָד אוֹ שְׁתַּיִם שֶׁל יָד וְאַחַת שֶׁל רֹאשׁ, אִם מְצָאָן כְּשֵׁרִים הַחֲזָק זֶה הָאִישׁ וַהֲרֵי כֻּלָּם כְּשֵׁרִים (כב) וְאֵין הַשְּׁאָר צָרִיךְ בְּדִיקָה. וְאִם לְקָחָן צְבָתִים צְבָתִים, חֶזְקָתָם מֵאָנָשִׁים הָרְבֵּה הֵם לְקוּחִים, לְפִיכָךְ בּוֹדֵק מִכָּל צֶבֶת שְׁתַּיִם שֶׁל רֹאשׁ וְאַחַת שֶׁל יָד אוֹ שְׁתַּיִם שֶׁל יָד וְאַחַת שֶׁל רֹאשׁ. נהמוכר תְּפִלִּין וְאָמַר שֶׁהָיוּ שֶׁל אָדָם (כג) גָּדוֹל (כד) נֶאֱמָן (כה) וְאֵינָם צְרִיכִים (ט) בְּדִיקָה: י תְּפִלִּין שֶׁהֶחֱזִקוּ בְּכְשֵׁרוּת אֵינָם צְרִיכִים בְּדִיקָה (י) (כו) לְעוֹלָם, עוְאִם אֵינוֹ מְנִיחָן אֶלָּא (כז) לִפְרָקִים צְרִיכִים (יא) בְּדִיקָה פְּעָמִים בְּשָׁבוּעַ. הַגָּה: וְאִם אֵין לוֹ מִי שֶׁיּוֹכַל לִבְדֹּק וְלַחֲזֹר וּלְתָפְרָן (כח) יְנִיחֵם כָּךְ בְּלֹא בְּדִיקָה (בית יוסף (ד"ה ומ"ש כשם) בשם ארחות חיים (סר כט)):

ל מִנְחוֹת מ"ב (ע"ב) בְּפֵרוּשׁ הַתּוֹסָפוֹת (ד"ה תְּפִלִּין) וְהָרֹא"שׁ (הל' תפילין סר לא). מ עֲרוּכִין צ"ז (ע"א) וְרַמְב"ם בְּפֶרֶק ב' שָׁם (ה"י). נ תְּשׁוּבַת הָרֹא"שׁ (כלל ג סר ה). ס יְרוּשַׁלְמִי בְּפֶרֶק בְּתֶרַע דְּעֵירוּבִין (ה"א) וְרַמְב"ם בְּפֶרֶק ב' (ה"א). ע טוּר וְסֵפֶר אֲרוּחוֹת חַיִּים (סר כט).

מ דִּין אֵיךְ לִנְהֹג בִּקְדֻשַּׁת הַתְּפִלִּין. וּבוֹ ח' סְעִיפִים:

א בְּרָכוֹת כ"ד (ע"א). א (א) אָסוּר לְתָלוֹת (ל) תְּפִלִּין (כ) בֵּין בַּבָּתִּים בֵּין בְּרְצוּעוֹת, אֲבָל מֻתָּר לְתָלוֹתָן (ג) [כ] (ג) בְּכִיסָן:

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

א [ב] בְּכִיסָן. עַיִן בְּאֹר הֵיטֵב. וּבְאֵלִיָּה רַבָּה (סק"ה) בְּשֵׁם מֹהַרַ"י מִבְּרוּנָא (סר קכו) דְּאִם נָפְלוּ לוֹ תְּפִלִּין בְּכִיס שֶׁלָּהֶם יֵשׁ לִתֵּן פְּרוּטָה לְצְדָקָה. עַיִן שָׁם. וְכָתַב בְּתִשׁוּבַת חַיִּים שַׁאל (ח"א סר יב) (וְהוּא בַּעַל הַמַּחֲבַר בִּרְכֵי יוֹסֵף וּמַחֲזִיק בְּרָכָה) שֶׁיֵּשׁ שֶׁרְצוּ לְהִתְעַנּוֹת מִפְּנֵי שֶׁרָאוּ נְפִילַת תְּפִלִּין, בְּמָקוֹם דְּצָרִיךְ שִׂרְפָה אֵין צָרִיךְ לִקַּח מֵהֶם. עוֹלַת תָּמִיד (ס"ק יא). מְבֹאָר בְּשַׁ"ס (ניטין מה:) דְּאָסוּר לוֹמַר לְאֵינוֹ יְהוּדִי שֶׁיִּתְּנֵם בְּזוֹל יוֹתֵר מִדַּאי דִּילְמָא יִרְגֵּז הָאֵינוֹ יְהוּדִי וְיִנְהֹג מִנְהָג בְּזִיּוֹן וְיִכְעֲסֶנּוּ דְּטַיְשֵׁי: ט (ח) קְצִיצוֹת. וְלֹא חִישִׁינַן שֶׁמָּא עִבְּדָן שֶׁלֹּא לִשְׁמָן דְּהַכֹּל בִּקְיָאִין בָּזֶה. תּוֹסָפוֹת (מנחות מג. ד"ה תפילין), וְעַיִן מַה שֶּׁכָּתַב הַיָּד אַהֲרֹן (הגה"ט): (ט) בְּדִיקָה. דַּעַד אֶחָד נֶאֱמָן בְּאִסּוּרִין, וְעַל כָּל פָּנִים בְּצֵי שַׁיְיהָא מְחֻזָּק בְּכְשֵׁרוּת עַיִן יוֹרֶה דַּעַה סִימָן קי"ט (ס"א): י לְעוֹלָם. מִיהוּ נָכוֹן לְבָדְקָה דִּמְתַקְלְקְלִין מִזְּעָה. כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגב"י), מִגֵּן אַבְרָהָם (ס"ק יז): (יא) בְּדִיקָה. דְּחִישִׁינַן שֶׁמָּא נִתְעַפְּשוּ, וְהוּא הַדִּין אִם נִפְלוּ לְמַיִם אוֹ בָּאוּ לִידֵי זִיעָה בְּדִיקָה. הַמּוֹצֵא תְּפִלִּין מְשֻׁלָּכִים בְּגִנָּיזָה בְּלֹא רְצוּעוֹת וּפְתוּחִים יֵשׁ לַחוּשׁ שֶׁיֵּשׁ לָהֶם פְּסוּל נִסְתָּר, אֲבָל אִם מְצָאָם דֶּרֶךְ הִנּוּחַ בְּכִיסָן לֵיכָא לְמֵיחַשׁ. הֲלָכוֹת קְטַנּוֹת חֵלֶק ב' סִימָן קס"ו עַיִן שָׁם:

א (ל) תְּפִלִּין. אֲבָל בְּאַקְרֵאי בְּעָלְמָא שְׁאוֹחֵז הַתְּפִלִּין בְּיָדוֹ וְהָרְצוּעוֹת תְּלוּיוֹת לֵית לָן בָּהּ, אֲבָל אִם הַתְּפִלִּין תְּלוּיוֹת אָסוּר. מִגֵּן אַבְרָהָם (סק"א). וְטַ"ז (סק"א) כָּתַב דְּאֵין בְּכְלָל זֶה מַה שֶּׁהַתְּפִלִּין שֶׁל רֹאשׁ תְּלוּיִם בָּאֲוִיר וּמַחֲזִיקָם בְּיָד בִּרְצוּעָה וּמְשִׁיכָם עַל הָרֹאשׁ, כִּי זֶהוּ צֹרֶךְ הַנָּחָתָם וְאֵין בָּזֶה בִּזָּיוֹן, עַיִן שָׁם: (כ) בְּכִיסָן. אֲבָל סֵפֶר תּוֹרָה אָסוּר לְתָלוֹת אֲפִלּוּ בְּכִיס.

בֵּאוּר הַלָּכָה

מַחֲמַת חֲשָׁשׁ שֶׁכָּתְבוּ פָּסוּל אוֹ חָסְרוֹן חַק תּוֹכוֹת. וְאוּלַם לְרַעַת הָרַמְב"ם (פ"א ה"י"ג) דְּפֶסֶק דִּקְדוּרִין בְּסֵפֶר שִׁנְקַח מִיַּד עוֹבֵד גִּלּוּלִים אֵין רְאָיָה דְּצָרִיךְ לִקַּח כְּדֵי לִבְנוֹ, עַיִן שָׁם בְּגְמָרָא (ניטין שם). **וּלְשִׁנְּיַן כְּדֵי דְּמֵיהֶן לְכָאוֹרָה דְּצָרִיךְ לַחֲשֹׁב כְּמוֹ אִם הָיוּ הַתְּפִלִּין כְּשֵׁרִין,** דַּהֲלֹא אִם כָּתְבוּ עוֹבֵד גִּלּוּלִים גַּם כֵּן אֵין כְּדֵי דְּמֵיהֶן שָׁוֶה כְּלוּם, **וְעַל כָּרְחֵךְ מַה דְּאִיתָא בַּשַּׁ"ס** (שם) **כְּדֵי דְּמֵיהֶן לִבְנוֹ הַיְינוּ כְּמוֹ אִם הָיָה סֵפֶר תּוֹרָה כָּשֵׁר** וּמְחֻמָּת זֶה לֹא יִתְרַבֶּל הָעוֹבֵד גִּלּוּלִים דְּהוּא אֵין יוֹדֵעַ שֶׁהַסֵּפֶר תּוֹרָה זוֹ אֵין שָׁוֶה אֲגוֹרָה כְּלוּם [וְכֹמוֹ שֶׁפָּסַק הַשַּׁ"ז בְּיוֹרֶה דֵּעָה רס"א (סק"ה) דַּאֲפִלּוּ בְּיָחִיד אֵין קוֹרִין בּוֹ]. **אִם כֵּן פְּשׁוּט דְּהוּא הַדִּין נָמֵי דִּבְנִגְנִינוּ. וְצָרִיךְ עִיּוּן קָצָת:**

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

דִּטְעוּנִין שְׁרָפָה אֵין צָרִיךְ לִקַּח מֵהֶם: (יח) **הַרְבֵּה.** וְאַף עַל פִּי כֵן (כא) לֹא יִסְלֹק עַצְמוֹ הַיִּשְׂרְאֵל תַּכְלִית מִמְּנוּ אַף שֶׁאוֹמֵר הַרְבֵּה, וּמְחַיֵּב לַעֲסֹק אִתּוֹ פֶּן יִשְׁנֶה עִמּוֹ, אַף כְּשֶׁהָעוֹבֵד גִּלּוּלִים עוֹמֵד עַל דְּבָרָיו מַנִּיחַ בְּיָדוֹ. וּמְבֹאָר בַּשַּׁ"ס (ניטין מה:) דְּאָסוּר לוֹמַר לְעוֹבֵד גִּלּוּלִים שֶׁיִּתְּנֵם בְּזוֹל יוֹתֵר מִדַּאי, דִּילְמָא יִרְגֵּז הָעוֹבֵד גִּלּוּלִים וְיִנְהֹג בָּהֶם מִנְהָג בִּזָּיוֹן: ח (יט) **מִן הַמֻּמְחֶה.** אֲבָל לֹא מִמִּי שֶׁאֵינוֹ מֻמְחֶה אַף עַל פִּי שֶׁהַלּוֹקֵחַ רוֹצֶה לְבָדְקָן, לְפִי שֶׁיֵּשׁ לַחֹשׁ שֶׁמָּא יִתְעַצֵּל בִּבְדִיקָתָן מִפְּנֵי שֶׁהַלּוֹקֵחַ הוּא לוֹ לְהַסִּיר הַתְּפִירָה וְלַחֲזֹר וּלְתָפְרָן. וּפְשׁוּט דְּמִי שֶׁהוּא סוֹפֵר קְבוּעַ לָרַבִּים הוּא בִּכְלָל מֻמְחֶה. (כג) וּמְזוּזָה וְהוּא הַדִּין פָּרָשִׁיוֹת שֶׁל תְּפִלִּין נִקָּחוֹת אֲפִלּוּ שֶׁלֹּא מִן הַמֻּמְחֶה, וּבְתַנַּאי שֶׁיִּבְדְּקֶנָּה אַחַר כָּךְ: מ (כ) **לָקַח.** בְּדִיעֲבַד, (כא) אוֹ שֶׁאֵין שָׁם מֻמְחֶה בָּעִיר: (כא) **לְבָדְקָן.** (כה) בַּחֲסֵרוֹת וְיִתֵרוֹת, [א]וְהוּא הַדִּין בְּתִמְנַת הָאוֹתִיּוֹת אִם הֵם כַּהֲלָכָה וְנַסַ"ל בְּסִימָן ל"ו סָעִיף א', וְאֵין לַחֹשׁ שֶׁמָּא עִבְּדָן שֶׁלֹּא לִשְׁמָן דְּהַכֹּל בִּקְיָאִין בָּזֶה: (כב) **וְאֵין הַשְּׁאָר.** וְהוּא שֶׁאוֹמֵר שֶׁכְּתָבָן בְּעַצְמוֹ אוֹ שֶׁאוֹמֵר שֶׁלְּקָחָן מֵאָדָם אֶחָד, וְתָלִינַן שֶׁאוֹתוֹ הָאָדָם כָּתָבָן הַכֹּל בְּעַצְמוֹ כֵּיוָן שֶׁהֵם בְּצֶבֶת אֶחָד וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב הַפְּרִישָׁה (סק"ד): (כג) **גָּדוֹל.** נִרְאֶה דְּהוּא הַדִּין אִם אָמַר שֶׁלְּקָחָן מִמֻּמְחֶה: (כד) **נֶאֱמָן.** דְּצַד אֶחָד נֶאֱמָן בְּאִסּוּרִין. וְכָתַב הַמַּגֵּן אַבְרָהָם (ס"ק יג) דְּעַל כָּל פָּנִים בָּעֵינַן שֶׁמַּכִּירִין אוֹתוֹ שֶׁהוּא מְחֻזָּק בְּכְשֵׁרוּת, עַיִן יוֹרֶה דֵּעָה סִימָן קי"ט סָעִיף (ב') [א'] בַּהֲגָ"ה, וּלְפִי הַמְבֹאָר שָׁם מוּכָח דְּאִם רְאִינוּהוּ שֶׁלָּבְשָׁן בְּצַעְמוֹ נֶאֱמָן בְּכָל גַּוְנֵי דְּלַעֲבַר בְּצַעְמוֹ בְּוַדַּאי אֵינוֹ חָשׁוּד, וְעַיִן שָׁם בְּשַׁ"ךְ סָעִיף קָטָן א': (כה) **וְאֵינָם צְרִיכִים בְּדִיקָה.** שְׁחֶזְקָה עַל חֵבֶר שֶׁאֵינוֹ מוֹצִיא מִתַּחַת יָדוֹ דָּבָר שֶׁאֵינוֹ מְתֻקָּן: י (כו) **לְעוֹלָם.** שֶׁכָּל זְמַן שֶׁחִפּוּיָן שָׁלֵם (כו) הֲרֵי הֵן בְּחֶזְקָתָן מִן הַדִּין וְאֵין חוֹשְׁשִׁין שֶׁמָּא נִמְחֲקָה אוֹת מִתּוֹכָן אוֹ נִקְּבָה, וּמִכָּל מָקוֹם (מ) נָכוֹן לְבָדְקָן מִפְּנֵי שֶׁמִּתְקַלְקְלִין מִפְּנֵי הַזֵּעָה. וְאִם (כז) נִקְרַע חִפּוּי הַבָּתִּים אוֹ שֶׁנִּשְׁרוּ בְּמַיִם צְרִיכִין בְּדִיקָה תֵּכֶף שֶׁמָּא נִמְחַק הַכְּתָב אוֹ נִתְקַלְקֵל. וְכָל שֶׁצָּרִיךְ בְּדִיקָה מִן הַדִּין וְאֵין לוֹ מִי שֶׁיִּבְדֹּק וְיִתְפֹּר אוֹתָם (כט) מְנִיחָם בְּלֹא בְּרָכָה, דְּלֹא שַׁיָּךְ אוּקְמֵיהּ אַחֲזָקָה כְּהַאי גַּוְנָא. וְכָתַב הַחַיֵּי אָדָם (ח"א כלל יד ס"כ) דְּהוּא הַדִּין אִם מֻנָּחִים בְּמָקוֹם לַח, וְהַכֹּל לְפִי הָעִנְיָן: (כז) **לִפְרָקִים.** דְּחִישִׁינַן (ל) שֶׁמָּא נִתְעַפְּשוּ, לְכָךְ יִבְדְּקֵם שְׁנֵי פְּעָמִים בְּשָׁבוּעַ: (כח) **יְנִיחֵם כָּךְ.** וּלְעִנְיַן בְּרָכָה מַשְׁמַע מַחַיֵּי אָדָם (שם) דְּצָרִיךְ לְבָרֵךְ, וְהַשְׁתָּא נִרְאֶה מִשּׁוּם דְּלֹא רָאִינוּ עֲלֵיהֶן רַעֲוָתָא בְּרוּרָה, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּנִשְׁרוּ בְּמַיִם אוֹ שֶׁנִּמְחֲקָה לְגַמְרֵי, וּלְמַעֲשֶׂה צָרִיךְ עִיּוּן. הַמּוֹצֵא תְּפִלִּין (לא) מְשֻׁלָּכִין בְּלֹא רְצוּעוֹת וּפְתוּחִים יֵשׁ לַחוּשׁ שֶׁיֵּשׁ לָהֶם פְּסוּל נִסְתָּר, אֲבָל אִם מְצָאָן דֶּרֶךְ הִנּוּחַ בְּכִיסָן לֵיכָא לְמֵיחַשׁ:

שַׁעַר הַצִּיּוּן

א (א) **אָסוּר לְתָלוֹת.** עַל הַיָּתֵד מִפְּנֵי שֶׁהוּא דֶּרֶךְ בִּזָּיוֹן: (ב) **בֵּין בַּבָּתִּים.** שֶׁהַבָּתִּים תְּלוּיוֹת לְמַטָּה, וּבֵין שֶׁהָרְצוּעוֹת תְּלוּיוֹת לְמַטָּה. וּמִכָּל מָקוֹם (ל) כְּאַקְרַאי בְּעָלְמָא שֶׁאוֹחֵז הַתְּפִלִּין בְּיָדוֹ וְהָרְצוּעוֹת תְּלוּיוֹת לְמַטָּה אֵין לְהַקְפִּיד, אֲבָל אִם הַתְּפִלִּין תְּלוּיִין אָסוּר בְּכָל גַּוְנֵי, וְאֵין בְּכְלָל זֶה מַה (ג) שֶׁהַתְּפִלִּין שֶׁל רֹאשׁ תְּלוּיִין בָּאֲוִיר וּמַחֲזִיקָן בְּיָד בִּרְצוּעוֹת וּמְשִׁיכָם עַל הָרֹאשׁ כִּי זֶהוּ צֹרֶךְ הַנָּחָתָן. וְיֵשׁ מְנִיחִין הַשֶּׁל רֹאשׁ עַל הַדֶּרֶךְ וְכַדּוֹמֶה בְּשָׁעָה שֶׁלּוֹבְשִׁין: (ג) **בְּכִיסָן.** (ח"א) שֶׁכָּתַב דַּאֲפִלּוּ כְּשֶׁאָרוֹן הַקֹּדֶשׁ מְחֻבָּר בִּיתֵדוֹת לִכְתֹּל אָסוּר כָּל הַקֹּדֶשׁ וְתוֹלָה הָאָרוֹן הַקֹּדֶשׁ, וְעַיִן בְּחַיֵּי אָדָם (סמ"ד) כְּלָל ל"א (ד) וּסְפָרִים כְּגוֹן סִפְרֵי תַּלְמוּד וְכַדּוֹמֶה דּוֹמֶה לִתְפִלִּין, וּמִכָּל מָקוֹם סְפָרִים אוֹ סִדּוּרֵי תְּפִלּוֹת (ה) הַקְּבוּעִים בְּלוּחוֹת שֶׁבָּהֶם שִׁלְשֶׁלֶת שֶׁל כֶּסֶף אָסוּר לִתְלוֹתָן בָּהֶם, שֶׁהַלּוּחוֹת אֵין דּוֹמוֹת לְכִיס לְפִי שֶׁהֵן מְחֻבָּרוֹת לַסִּדּוּר וַהֲרֵי הֵן כְּסִדּוּר עַצְמוֹ.

(מא) ט"ז יוֹרֶה דֵּעָה סִימָן רפ"א (סק"ב): ח (מב) תּוֹסָפוֹת (מנחות מג. ד"ה תפילין, כמ"ש בשיטה מקובצת שם אות כג) וְהָרֹא"שׁ (הל' תפילין סר לא): (מג) בְּרַיְיתָא שָׁם (מב.): מ (מד) פְּרִי מְגַדִּים (א"א ס"ק יא): (מה) תּוֹסָפוֹת (שם) וְהָרֹא"שׁ (שם): י (מו) הָרַמְב"ם (פ"ב ה"י"א) וְהוּבָא בְּכֵית יוֹסֵף (ד"ה ותפילין): (מז) מִגֵּן אַבְרָהָם (ס"ק יד): (מח) ב"ח (סי"ד): (מט) פְּרִי מְגַדִּים (משב"ז סק"י): (נ) מִגֵּן אַבְרָהָם (ס"ק טו): (נא) בְּאֵר הֵיטֵב (ס"ק יא) בְּשֵׁם הַלָּכוֹת קְטַנּוֹת (ח"ב סר קסו): א (נב) מִגֵּן אַבְרָהָם (סק"א): (נג) ט"ז (סק"א) וּפְרִי מְגַדִּים (שם): (נד) מִגֵּן אַבְרָהָם (שם): (נה) מִגֵּן אַבְרָהָם (שם) וּפְרִי מְגַדִּים (א"א סק"ב):

ל] וְיקוּמִי דִּבְרֵי הָרַב: א] ובשו"ע הרב (סעיפים ח-ט) לא הזכיר ענין הבקיאות בתמונת האותיות.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah